

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджено
на засіданні кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом
економічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 29.08.2023 р.)

В.о.завідувача кафедри

Наталія ШЕГИНСЬКА

Силабус з навчальної дисципліни
«Особливості соціального забезпечення в умовах воєнного періоду»,
що викладається в межах
Освітньо-професійної програми
«Управління у сфері соціального забезпечення»
другого (магістерського) освітнього рівня вищої освіти для здобувачів
з спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Львів 2023

Назва дисципліни	Особливості соціального забезпечення в умовах воєнного періоду
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет ім. Івана Франка м. Львів, просп. В. Чорновола, 61
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом (м. Львів, просп. В. Чорновола, 61, каб. 330)
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота 232 Соціальне забезпечення
Викладачі дисципліни	Комаринська Зоряна Михайлівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління
Контактна інформація викладачів	Електронна адреса: zoriana.komarynska@lnu.edu.ua кафедра соціального забезпечення та управління персоналом (просп. В. Чорновола, 61, каб.330)
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача: zoriana.komarynska@lnu.edu.ua
Сторінка дисципліни	
Інформація про дисципліну	Дисципліна «Особливості соціального забезпечення в умовах воєнного періоду» є вибірковою дисципліною зі спеціальності «Соціальне забезпечення» для освітньої програми «Управління у сфері соціального забезпечення» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація дисципліни	Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання щодо основних напрямків реалізації соціальної політики держави в умовах воєнного стану, визначити особливості реалізації політики соціального захисту в Україні в умовах війни стосовно вразливих категорій населення. Тому у дисципліні представлено як огляд теоретичних положень (в контексті змін у нормативно-правовому аспекті, пов'язаних із війною в Україні), так і практик взаємодії держави, бізнесу, громадянського суспільства у сфері соціального забезпечення в умовах воєнного стану в Україні задля мінімізації та усунення ризиків у зв'язку з цим.
Мета та цілі дисципліни	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Особливості соціального забезпечення в умовах воєнного періоду» є формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціального забезпечення, а зокрема, визначення особливостей його здійснення в умовах воєнного часу в Україні; є ознайомлення з теоретичними засадами соціального забезпечення та їх змінами на сучасному етапі, міжнародною та вітчизняною правовою базою, що регламентує сферу соціального забезпечення та реалізацію соціального захисту військовослужбовцям, ветеранам, УБД, ВПО, сім'ям у СЖО, дітям, дітям, позбавленим батьківського піклування, пенсіонерам, самотнім людям похилого віку; вивчення досвіду реалізації соціального забезпечення на державному регіональному та місцевому рівнях

**Література для
вивчення дисципліни**

Законодавча база

1. Деякі питання виплати допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 бер. 2022 р. № 332. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2022-%D0%BF#Text> 9.
2. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_154#Text
3. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20.10.2014 р. No 1706-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text>
4. Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Соціальний захист». Національна рада з відновлення України від наслідків війни. Липень 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/social-protection.pdf>
5. Про соціальний і правовий статус військовослужбовців і членів їх сімей: Закон України від 20 груд. 1991 р. № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
6. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 22.03.2022 р. No 349. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/349-2022-%D0%BF#>
7. Про особливості виплати та доставки пенсій, грошових допомог на період введення воєнного стану : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 лют. 2022 р. № 162. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2022-%D0%BF>.
8. Питання надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 07 бер. 2022 р. № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2022-%D0%BF#Text>

Базова

9. Діхтяренко А. Потреби та проблеми внутрішньо переміщених осіб. URL: <http://www.khpg.org/en/pda/index.php?id=1451930074>
10. Головка В.В. Особливості державної політики соціального захисту населення в умовах воєнного стану в Україні. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/16874/1/Golovko.pdf>
11. Жук О., Сільвестрова О., Гапончук О. Повеєнні соціальні виклики в українському суспільстві на сучасному етапі. Ввічливість. Humanitas. 2022, No 4. С. 22-29
12. Кадикало О.І. Актуальні питання соціального захисту населення України в умовах воєнного стану. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. 2022. № 2. С. 10–14.

Допоміжна

13. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. No 2. DOI: 10.32702/2307-2156-2021.2.40

	<p>14. Мозоль Н.І. Проблема соціальної справедливості в умовах воєнного стану. Юридичний науковий електронний журнал. No 11/2022. С. 57-60.</p> <p>15. Рашевська К. Повернення викрадених Росією дітей: <i>conditio sine qua non</i>. URL: https://blog.liga.net/user/krashevskya/article/povernennya-vikradenih-rosieyu-ditey-conditio-sine-qua-non.</p> <p>16. Соціально-економічні та гуманітарні наслідки російської агресії для українського суспільства// Центр Разумкова. Автори доповіді: О. Пищуліна, В.Юрчишин, К. Маркевич, М. Мищенко, Д. Добровольський. Київ-2022. 277с.</p> <p>17. Соціальні права в Україні під час війни – звіт про оцінку потреб// Громадський Простір. URL: https://www.prostir.ua/?news=sotsialni-prava-v-ukrajini-pid-chas-vijny-zvit-pro-otsinku-potreb</p> <p>18. Усиновлення під час війни: як допомогти дітям без батьків?. Gwara Media. URL: https://gwaramedia.com/yak-dopomogti-dityam-sirotam-u-harkovi-usinovlennya-ta-opika-pid-chas-vijni/</p> <p>Інформаційні ресурси Інтернет-мережі</p> <p>19. Офіційний веб-сайт Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. URL: https://minre.gov.ua/news/uryad-pidtrymav-iniciatyvu-minreintegraciyi-vidpovidalnist-za-ditey-pid-chas-evakuaciyi</p> <p>20. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/</p>
Обсяг курсу	24 години аудиторних занять. З них - 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні напрямки соціальної політики держави у зв'язку із воєнним станом в Україні - особливості соціального забезпечення в умовах воєнного стану - нормативно-правову базу стосовно змін у сфері соціального забезпечення на сучасному етапі - основні види допомог, що надають вразливим категоріям населення та постраждалим від збройної агресії РФ <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати види і форми соціального забезпечення залежно від категорії потребуючого населення - здійснювати оцінку потреб вразливих категорій у соціальній допомозі - надавати інформаційну допомогу та фахову консультацію стосовно змін до законодавства у зв'язку із воєнним станом - оцінювати ефективність наданої соціальної допомоги
Ключові слова	соціальне забезпечення, соціальна допомога, особливості воєнного стану, соціальні пільги та допомоги, вразливі категорії
Формат курсу	очний

Теми	Див. Схему курсу
Підсумковий контроль, форма	залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Соціально-психологічна допомога населенню», «Технології соціального захисту та забезпечення», «Право соціального забезпечення», достатніх для сприйняття категоріального апарату дисципліни «Особливості соціального забезпечення в умовах воєнного періоду»
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Словесні методи (лекції, бесіди з формуванням проблемних завдань, дискусії); наочні методи (мультимедійні презентації); проблемно-пошукові (виконання завдань самостійної роботи; робота у групах (розробка проєктів); виконання індивідуальних завдань
Необхідне обладнання	Комп'ютер, мультимедіа
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практичні/самостійні: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 40 • Індивідуальне завдання 20% семестрової оцінки: максимальна кількість балів- 20 • Проходження он-лайн курсу з отриманням сертифікату: 10% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 10 • Контрольні заміри: написання підсумкової контрольної роботи 30% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів - 30 <p>Підсумкова максимальна кількість балів: 100</p> <p>Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, тестові завдання, індивідуальна практична робота)</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p>

	<p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання для підсумкового контролю (залік)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальні проблеми в умовах російсько-української війни. 2. Основні напрямки реалізації соціальної політики держави в умовах воєнного стану. 3. Соціальна безпека й особливості її забезпечення в умовах воєнного стану 4. Українська модель соціального захисту: сучасний стан та особливості розвитку. 5. Соціально-економічні моделі надання соціальних послуг за кордоном. 6. Особливості реалізації політики соціального захисту в Україні в умовах війни 7. Соціальний захист військовослужбовців в умовах воєнного стану. 8. Особливості СР та СЗ військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів та їх сімей. Соціальні гарантії. 9. Трудові гарантії та пільги військовослужбовцям, учасникам бойових дій, ветеранам та членам їх сімей. 10. Основні напрямки реабілітації військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів. 11. Зарубіжний досвід соціального захисту учасників бойових дій та членів їх сімей 12. Внутрішньо переміщені особи: поняття, види, правовий статус. 13. Проблеми і потреби внутрішньо переміщених осіб та специфіка їх інтеграції у територіальних громадах 14. Основні напрямки інтеграції ВПО в територіальних громадах. 15. Пропозиції щодо покращення інтеграції внутрішньо переміщених осіб у територіальних громадах. 16. Міжнародно-правове регулювання захисту прав дітей в умовах воєнного стану 17. Використання міжнародного досвіду надання соціального захисту внутрішньо переміщеним особам

	<ol style="list-style-type: none"> 18. Зміни у нормативно-правовій базі, пов'язані зі здійсненням опіки над дітьми, позбавленими батьківського піклування. 19. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, умовах воєнного стану. 20. Особливості соціалізації дітей з тимчасово окупованих територій в новому середовищі 21. Особливості соціальної допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах. 22. Особливості соціального забезпечення осіб з інвалідністю. 23. Технології соціального захисту людей похилого віку в умовах воєнного стану. 24. Особливості соціального забезпечення пенсіонерів в умовах дії воєнного стану 25. Підтримка населення у системах соціального захисту, охорони здоров'я (доступні якісні медичні послуги) та освіти. 26. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору. Національний план відновлення. 27. Складові діючої соціальної системи для забезпечення людині соціального добробуту та повноцінного життя. Цифрова «Єдина інформаційна система соціальної сфери» (ЄІССС) 28. Соціальні послуги, актуальні під час війни 29. Особливості професійної діяльності менеджера сфери соціального забезпечення у час війни 30. Волонтерська діяльність як вияв соціального партнерства та відповідальності у час війни
<p>Опитування</p>	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу</p>

Схема курсу

Тиж- день, год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльност і (заняття)	Література, ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконан ня
1	<p>Тема 1. Вектори соціальної політики в умовах воєнного стану Соціальні проблеми в умовах російсько-української війни. Основні напрямки реалізації соціальної політики держави в умовах воєнного стану. Соціальна безпека й особливості її забезпечення в умовах воєнного стану</p>	<p>Лекція – 2 год Практичне заняття – 2 год Самостійна робота- 6 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 10, 12, 13,14, 20,</p>	<p>Підготовка конспекту/презентації з питань самостійного опрацювання</p>	<p>Один тиждень</p>
2	<p>Тема 2. Здійснення соціального захисту в Україні на сучасному етапі Українська модель соціального захисту: сучасний стан та особливості розвитку. Соціально-економічні моделі надання соціальних послуг за кордоном. Особливості реалізації політики соціального захисту в Україні в умовах війни</p>	<p>Лекція – 2 год Практичне заняття – 2 год Самостійна робота – 8 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 10, 12, 13,14, 17, 20</p>	<p>Доповіді, презентації</p>	<p>Один тиждень</p>
3	<p>Тема 3. Соціальне забезпечення військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів та їх сімей Соціальний захист військовослужбовців в умовах воєнного стану. Особливості СР та СЗ військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів та їх сімей. Соціальні гарантії. Трудові гарантії та пільги військовослужбовцям, учасникам бойових дій, ветеранам та членам їх сімей. Основні напрямки реабілітації військовослужбовців, учасників бойових дій, ветеранів. Зарубіжний</p>	<p>Лекція – 2 год Практичне заняття – 2 год Самостійна робота – 6 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 5, 6, 10, 12, 14, 20</p>	<p>Підготовка конспекту/презентації з питань самостійного опрацювання</p>	<p>один тиждень</p>

	досвід соціального захисту учасників бойових дій та членів їх сімей				
4	<p>Тема 4. Особливості соціального забезпечення ВПО в умовах війни</p> <p>Внутрішньо переміщені особи: поняття, види, правовий статус. Проблеми і потреби внутрішньо переміщених осіб та специфіка їх інтеграції у територіальних громадах. Основні напрямки інтеграції ВПО в територіальних громадах. Пропозиції щодо покращення інтеграції внутрішньо переміщених осіб у територіальних громадах. Використання міжнародного досвіду надання соціального захисту внутрішньо переміщеним особам</p>	<p>Лекція – 2 год</p> <p>Практичне заняття – 2 год</p> <p>Самостійна робота – 8 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10, 16, 19, 20</p>	<p>Доповіді, презентації, підготовка дискусії</p>	<p>Один тиждень</p>
5	<p>Тема 5. Особливості реалізації захисту прав дітей в умовах воєнного стану</p> <p>Міжнародно-правове регулювання захисту прав дітей в умовах воєнного стану. Зміни у нормативно-правовій базі, пов'язані зі здійсненням опіки над дітьми, позбавленими батьківського піклування. Соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у умовах воєнного стану. Особливості соціалізації дітей з тимчасово окупованих територій в новому середовищі</p>	<p>Лекція – 2 год</p> <p>Практичне заняття – 2 год</p> <p>Самостійна робота – 8 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 6, 8, 10, 12, 13, 15, 18, 20</p>	<p>Підготовка конспекту/презентації з питань самостійного опрацювання</p>	<p>один тиждень</p>
6	<p>Тема 6. Особливості соціальної допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах та особам з інвалідністю як механізм розв'язання</p>	<p>Лекція- 2 год</p> <p>Практичне заняття – 2 год</p>	<p>Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення</p>	<p>Доповіді, презентації, підготовка дискусії, виконання есе,</p>	<p>Один тиждень</p>

	соціальних проблем Особливості соціальної допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах. Особливості соціального забезпечення осіб з інвалідністю. Технології соціального захисту людей похилого віку в умовах воєнного стану. Особливості соціального забезпечення пенсіонерів в умовах дії воєнного стану	год Самостійна робота – 8 год	дисципліни» силабусу: 1, 2, 4, 7, 8, 10, 12, 13,14, 17, 20	проходження онлайн курсу за визначеною темою курсу	
7	Тема 7. Соціальні послуги, актуальні під час війни Інформування. Консультування. Екстрене (кризове) втручання. Персональний асистент. Транспортні послуги. Надання притулку. Догляд вдома. Посередництво. Представництво інтересів. Соціально-психологічна реабілітація. Соціальна адаптація. Соціальна інтеграція та реінтеграція. Підтримане проживання.	Лекція- 2 год Практичне заняття – 2 год Самостійна робота – 8 год	Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 4, 7, 8, 12, 13, 16, 19, 20	Доповіді, презентації, підготовка дискусії	Один тиждень
8	Тема 8. Перспективи розвитку системи соціального забезпечення України у післявоєнний період Підтримка населення у системах соціального захисту, охорони здоров'я (доступні якісні медичні послуги) та освіти. Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору. Національний план відновлення. Складові діючої соціальної системи для забезпечення людині соціального добробуту та повноцінного життя. Цифрова «Єдина інформаційна система соціальної сфери» (ЄІССС)	Лекція- 2год Практичне заняття – 2 год Самостійна робота – 6 год	Перелік джерел, поданих у розділі «Література для вивчення дисципліни» силабусу: 2, 4, 6, 10, 11, 16, 19, 20	захист індивідуальної практичної роботи, написання підсумкової модульної контрольної роботи	Один тиждень
	Разом:	Лекції – 16			

		год Практичні/ семінарські – 16 год Самостійна робота – 58 год			
--	--	--	--	--	--

**Доцент кафедри соціального забезпечення
та управління персоналом**

Зоряна Комаринська